

Co-funded by
the European Union

GREEN SCOUTS

OVERDRACHTSCONCEPT

Dit document bevat gedetailleerde richtlijnen voor de implementatie van een GreenScouts-programma ter verbetering van de duurzaamheidscompetentie van studenten in het beroepsonderwijs en de beroepsopleiding.

Funded by the European Union. However, the opinions and views expressed are solely those of the author(s) and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

INHOUD

Hoofdstuk 1

Introductie

Hoofdstuk 2

De GreenScouts aanpak

Hoofdstuk 3

Implementatie

Hoofdstuk 4

Materialen

Hoofdstuk 5

Conclusie

HOOFDSTUK 1: INTRODUCTIE

Dit overdrachtsconcept bevat alle nodige details voor onderwijsinstellingen om hun eigen GreenScouts-programma uit te voeren, dat het doel heeft studenten inzicht te geven in klimaatverandering en hen kennis bij te brengen over duurzame bedrijfspraktijken die van toepassing zijn op hun stage/ werkplek.

Het GreenScouts-programma is ontwikkeld vanuit het Erasmus+ project GreenScouts, dat zich richt op het ondersteunen van studenten in het beroepsonderwijs om tijdens hun vakopleiding veranderaars op het gebied van duurzaamheid te worden. Het programma biedt flexibele activiteiten die gemakkelijk in de bestaande curricula kunnen worden ingepast en aan verschillende onderwijssituaties kunnen worden aangepast.

Waarom deze gids?

Dit overdrachtsconcept biedt praktische, stapsgewijze begeleiding voor de implementatie van het GreenScouts-programma in diverse onderwijssituaties. Het ondersteunt instellingen bij het aanpassen van materiaal aan lokale behoeften, het selecteren van geschikte trainers en het waarborgen dat studenten gedurende het hele programma worden ondersteund. Het kader is flexibel ontworpen, waardoor het gemakkelijk kan worden geïntegreerd in bestaande curricula of buitenschoolse initiatieven.

Op basis van succesvolle proefprojecten in Duitsland, Nederland en Spanje biedt deze gids inzichten en suggesties om het programma aan te passen aan een specifieke situatie, waardoor onderwijs over duurzame praktijken boeiender, praktischer en impactvoller wordt.

Een belangrijke doelstelling van het project is het waarborgen van de overdraagbaarheid en toepasbaarheid van de resultaten in uiteenlopende contexten. Ter ondersteuning hiervan is een uitgebreid overdrachtsconcept ontwikkeld, vastgelegd in richtlijnen.

Het project

Het GreenScouts-projectteam ontwikkelde een programma in drie fasen om studenten kennis te laten maken met het belang van duurzame praktijken in echte werkomgevingen. Het programma, bestaande uit een voorbereidende workshop (reeks), een reflectiefase en een presentatiefase, werd getest in beroepsopleidingen in Duitsland, Nederland en Spanje.

Docenten begeleidden studenten bij activiteiten en reflectiemomenten, waarbij ze hen hielpen niet duurzame praktijken te herkennen en praktische groene oplossingen te bedenken.

Door samen te werken met leeftijdsgenoten en creatieve hulpmiddelen te gebruiken, laat het programma zien hoe ideeën over duurzame praktijken kunnen worden geïntegreerd in het beroepsonderwijs zonder dat dit extra werk met zich meebrengt.

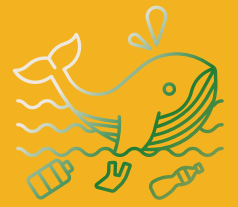
Wat is GreenScouts?

GreenScouts is een flexibel, uit drie fasen bestaand programma op basis van workshops dat studenten helpt om tijdens hun stage, praktijkopleiding of in schoolprojecten niet-duurzame praktijken te identificeren. Het programma begeleidt hen bij het ontwikkelen van creatieve en praktische oplossingen. Een GreenScout is niet alleen een student, maar ook een ontdekkingsreiziger, onderzoeker en een voorstander van groenere praktijken op de werkplek.

Het overdrachtsconcept richt zich op

- docenten (met name in het beroepsonderwijs), duurzaamheidscoördinatoren en curriculumontwikkelaars die geïnteresseerd zijn in het implementeren van het GreenScouts-programma op hun instelling
- onderwijspersoneel dat verantwoordelijk is voor de integratie van onderwijs voor duurzame ontwikkeling in onderwijsprogramma's
- trainers en mentoren die studenten ondersteunen tijdens werk gerelateerde leerfasen
- organisaties die groene competenties willen stimuleren en duurzame praktijken in onderwijssituaties willen bevorderen

HOOFDSTUK 2: DE GREENSCOUTS AANPAK

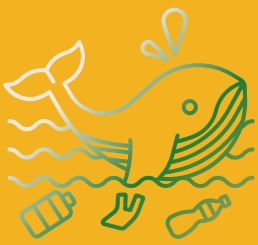
De GreenScouts-aanpak biedt een frisse kijk op duurzaamheid in het beroepsonderwijs. In plaats van 'groene vaardigheden' als een extraatje te beschouwen, plaatst deze aanpak de studenten in het middelpunt van een transformatief proces: een proces waarin zij actieve spelers van verandering worden binnen hun eigen praktijkgerichte leeromgevingen tijdens hun stage bijvoorbeeld.

GreenScouts zijn geen passieve ontvangers van kennis, maar ontdekkingsreizigers, onderzoekers en verhalenvertellers. Ze observeren, reflecteren en ondernemen actie op het gebied van duurzaamheidsuitdagingen in de praktijk, waarbij ze creatieve tools en samenwerkingsmethoden gebruiken om hun bevindingen zichtbaar en impactvol te maken.

Kernprincipes

De aanpak van de Greenscouts is gebaseerd op vijf pedagogische pijlers:

- **Door de student gestuurde verkenning:** studenten nemen verantwoordelijkheid voor hun leerproces en kiezen zelf welke duurzaamheidsthema's ze willen onderzoeken op basis van hun interesses en stagecontext.
- **Situatie specifieke activiteiten:** zijn ingebed in authentieke werkomgevingen, waardoor duurzaamheid tastbaar en relevant wordt voor het beroepspad van elke leerling.
- **Creatieve documentatie:** Studenten gebruiken digitale tools (bijv. Canva, Padlet) om hun observaties, ideeën en voorgestelde oplossingen vast te leggen in boeiende formats.
- **Dialog met collega's & reflectiegroep:** Discussies en feedbackmomenten stimuleren kritisch denken, empathie en vakgebiedoverstijgend leren.
- **Zichtbare impact:** GreenScouts presenteren hun bevindingen aan leeftijdsgenoten, stagebegeleiders, docenten en/of werkgevers, waardoor een domino-effect van bewustwording en actie ontstaat binnen de school en daarbuiten.

Opbouw van het driefase GreenScouts-programma:

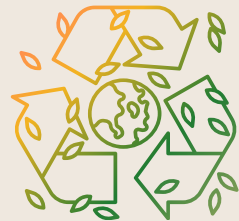
Flexibele implementatie en brede toepasbaarheid

Hoewel het GreenScouts-programma oorspronkelijk is ontwikkeld en getest binnen het beroepsonderwijs en de beroepsopleiding, is het programma bewust zo ontworpen dat het breed toepasbaar is. De aanpak en het materiaal kunnen worden aangepast aan verschillende onderwijssectoren, van secundair onderwijs tot hoger onderwijs, en aan een breed scala aan organisatorische contexten.

De hier gepresenteerde structuur (voorbereidingsworkshop, reflectie, presentatie) is slechts één voorbeeld van hoe het programma kan worden geïmplementeerd. Tijdens de proeffase in Duitsland, Nederland en Spanje zijn zeer verschillende implementatiemodellen gekozen, afhankelijk van het type onderwijs, de beschikbare tijd en de betrokken docenten en studenten. In sommige gevallen werd het programma geïntegreerd in bestaande vakken, in andere gevallen werd het aangeboden als buitenschoolse activiteit en soms werd het ingebed in stages of projectweken.

We moedigen instellingen dan ook aan om de Greenscouts-aanpak aan te passen aan hun eigen context. De kernprincipes blijven centraal staan, maar de vorm kan variëren: korte workshops, uitgebreide programma's, individuele opdrachten of groepsprojecten, het is allemaal mogelijk.

HOOFDSTUK 3: IMPLEMENTATIE

Alle materialen met betrekking tot het GreenScouts-programma zijn openbaar beschikbaar en bedoeld om docenten te ondersteunen bij het begeleiden van studenten bij activiteiten gericht op duurzaamheid. Na enkele algemene overwegingen te hebben gegeven, wordt in dit hoofdstuk gedetailleerd beschreven welke stappen u moet volgen om een eigen GreenScouts-programma te implementeren.

Eerste overwegingen

- 1 Implementatiecontext:** Bepaal de specifieke context waarin u het GreenScouts-programma wil implementeren. Wordt het een projectweek of wordt het geïntegreerd in de praktijk gerelateerde activiteiten van de studenten, tijdens bijvoorbeeld hun stage?
- 2 Selectie docent of trainer:** Kies een gemotiveerde medewerker met interesse in duurzaamheid. Overweeg indien nodig een externe trainer uit te nodigen die ervaring heeft met het geven van voorlichting over duurzame praktijken.
- 3 Bepaal de belangrijkste details:** Bepaal de opzet van het GreenScouts-programma, gebruik de materialen in de toolkit (bijv. leerplan, begeleidingsconcept) om een geschikte agenda op te stellen met alle noodzakelijke deadlines en tijdschema's.
- 4 Materialen aanpassen:** Zorg ervoor dat u de materialen uit de toolkit doorneemt en deze indien nodig aanpast aan een specifieke implementatie.
- 5 Behoeften van studenten:** Vergeet niet om bij het plannen van het programma rekening te houden met de voorkeuren van de studenten of zorg voor flexibiliteit. Willen de studenten bijvoorbeeld liever individueel of in een groep werken?

De 3 fasen van het GreenScouts Programma

Het GreenScouts-programma is onderverdeeld in drie fasen. Over het algemeen hoeft u niet alle drie de fasen te implementeren. Als de studenten bijvoorbeeld geen stage of praktijkleren als onderdeel van hun opleiding hebben, kunt u een projectweek plannen en alleen fase 1 implementeren.

Elke fase wordt ondersteund met verschillende materialen, die in hoofdstuk 4 nader worden toegelicht.

Overzicht Fase 1 - De voorbereidende workshop(s)

Deze fase is voornamelijk bedoeld om de studenten kennis te laten maken met het onderwerp en hen voor te bereiden op fase 2 en 3 (indien van toepassing). De GreenScouts-voorbereidingsworkshop volgt een innovatieve aanpak met gevarieerde praktische en gamified activiteiten die betrokkenheid en systeendenken bevorderen.

In deze fase kan het [GreenScouts-workshopcurriculum](#) geraadpleegd worden, dat workshopbegeleiders gedetailleerde instructies geeft over hoe de 7 GreenScouts-workshopactiviteiten moeten worden uitgevoerd, inclusief alle benodigde materialen. Hoewel het workshopcurriculum voornamelijk gericht is op het gedetailleerd beschrijven van alle activiteiten die in de voorbereidingsworkshop worden ondernomen, hebben de vermelde leerresultaten betrekking op alle activiteiten die door studenten worden ondernomen die aan het volledige [GreenScouts-programma](#) deelnemen.

Het GreenScouts-workshopcurriculum gaat vergezeld van het [GreenScouts-handboek](#) voor studenten en de GreenScouts-workshopdia's voor workshopbegeleiders. De workshopdia's leiden door alle 7 activiteiten, die zijn opgebouwd rond elk van de 7 GreenScouts-criteria die voor het project zijn gedefinieerd. Ook het handboek behandelt deze criteria en biedt inzichten voor zowel studenten als trainers, die zich zeker ook vertrouwd moeten maken met de inhoud van deze bron.

Overwegingen bij de overdracht voor fase 1

Hoewel het curriculum twee voorgestelde agenda's voor implementatie biedt (d.w.z. als een workshop van 1 of 2 dagen), kan het **workshopformaat eenvoudig aangepast worden** aan de behoeften of de activiteiten integreren in bestaande vakken. Elk van de 7 activiteiten staat op zichzelf en kan afzonderlijk worden gegeven.

Om aan de **behoeften van de studenten** te voldoen, moet rekening gehouden worden met hun ervaring en de activiteiten eventueel aangepast worden. Afhankelijk van hun achtergrond en zelfvertrouwen kunt u verschillende moeilijkheidsgraden introduceren.

Het proefprogramma GreenScouts omvatte de beoordeling in fase 3 met de creatieve presentatie van de duurzame strategieën. Vooral als ervoor gekozen wordt om fase 1 te implementeren, moet u wellicht **alternatieve beoordelingsmechanismen overwegen** (bijv. informele feedback, peer review of formele beoordeling).

Het curriculum bevat een selectie van materialen (beschikbaar in de toolkit) die kunnen worden gebruikt om de voorbereidende workshop te implementeren. De meeste activiteiten kunnen met of zonder behulp van digitale hulpmiddelen worden uitgevoerd, de betreffende materialen moeten daarom worden aangepast.

Vooral als u niet het hele GreenScouts-programma kunt uitvoeren, moet er nagedacht worden over hoe de **workshoponderdelen in bestaande vakken geïntegreerd kunnen worden** of dat u het misschien als een op zichzelf staand initiatief wilt uitvoeren.

Overzicht fase 2 – Reflectie en begeleiding

Deze fase is voornamelijk bedoeld om de studenten te ondersteunen bij hun reflectie op de stage of werkplek. Ze hebben de voorbereidende workshop(s) voltooid en zijn vertrouwd met het handboek, dat ze nu moeten gebruiken voor hun reflectie over mogelijke duurzame praktijken op hun werkplek.

Voor deze fase heeft het projectteam het **GreenScouts Guidance Concept** ontwikkeld, dat algemene informatie over deze fase biedt en suggesties doet voor mogelijke inhoud voor begeleidingsinterventies, evenals de frequentie en het type daarvan. Verder geeft het een gedetailleerd overzicht van de materialen en hulpmiddelen die kunnen worden gebruikt voor verschillende begeleidingsactiviteiten.

Als praktische voorbeelden geeft het begeleidingsconcept korte beschrijvingen van de begeleiding in fase 2, zoals die door de projectpartners tijdens de proefperiode van het programma is uitgevoerd.

De begeleiding die u de studenten biedt, is zeer individueel en hangt af van het type implementatie en de beschikbare infrastructuur. Het begeleidingsconcept biedt veel suggesties, maar uiteindelijk zult u een eigen specifiek plan moeten ontwikkelen.

Overwegingen bij de overdracht voor fase 2

Probeer binnen **bestaande structuren** te werken. Als het Learning Management System goed is ingeburgerd en zowel door studenten als docenten regelmatig wordt gebruikt, werk dan binnen dit systeem. Als er echter een vast schema is voor individuele gesprekken tussen docenten en studenten of regelmatige bezoeken aan de stageplek, probeer dan de begeleiding binnen die gesprekken te behandelen.

Als de studenten geen **stage** volgen, maar u toch een vorm van reflectiefase wilt implementeren, kunt u de workshops uit fase 1 uitbreiden met reflectieactiviteiten of de workshopreeks uitbreiden met extra sessies die gericht zijn op begeleide reflecties.

Denk goed na over het overkoepelende **doel van de reflectie** van de studenten en dus ook over het doel van de begeleidingsactiviteiten. De inhoud en timing van de begeleiding zullen heel anders zijn voor studenten die een stageverslag maken dan voor studenten die een visuele presentatie van hun duurzaamheidsstrategie maken.

Overzicht Fase 3 – Presentatie

In de laatste fase van het GreenScouts-programma moeten studenten hun duurzaamheidsstrategieën presenteren aan hun medestudenten, docenten en trainers. Dit kan dienen als beoordelingsinstrument voor studenten of, als deelname volledig vrijwillig was, als een andere manier om hun inspanningen te erkennen.

In de pilot presenteerden de GreenScouts de strategieën die ze tijdens hun werkgerelateerde leerproces tijdens hun stage hadden ontwikkeld op een speciaal online platform: de GreenScouts Strategy Gallery.

Docenten hielpen de studenten bij het maken van de presentaties, waarna de strategieën samen met een korte samenvatting en een visuele of digitale presentatie (bijv. dia's, posters of video's) op het platform werden geplaatst. De meeste strategieën werden in het Engels gepresenteerd en kijkers werden aangemoedigd om vertaaltools te gebruiken om de samenvattingen in hun voorkeurstaal te kunnen lezen.

De Strategy Gallery is hier te vinden:

<https://www.afbb.de/en/projekte/greenscouts/greenscouts-strategy-gallery>

Gedurende twee weken konden externe belanghebbenden, waaronder aanbieders van stageplaatsen en experts uit de industrie, op het platform stemmen op hun favoriete strategieën in drie categorieën: haalbaarheid, innovatie en aanpasbaarheid. De winnende strategieën ontvingen een prijs.

Overwegingen bij de overdracht voor fase 3

Kies het presentatie format afhankelijk van of u een beoordeling van de strategieën van de studenten nodig hebt. Als u de strategie niet hoeft te beoordelen, kan de presentatiemodus informeler zijn (bijv. korte video's, posters versus mondelinge presentatie).

Houd rekening met de tijd en moeite die nodig is om verschillende soorten presentaties te ontwikkelen. Zorg er ook voor dat het doel van de presentatie aansluit bij de relevante leerresultaten voor de studenten: moeten ze in staat zijn om voor een publiek te presenteren? Moeten ze zich op hun gemak voelen bij het presenteren in een online context?

Als u besluit een wedstrijd te organiseren: communiceer duidelijk de categorieën en het stemproces en zorg voor toegankelijkheid (bijv. taalondersteuning, mobielvriendelijk platform). Nodig aanbieders van stageplaatsen, lokale bedrijven en/of duurzaamheidsexperts uit om deel te nemen aan het stemproces.

HOOFDSTUK 4: MATERIALEN

Alle drie fasen van het GreenScouts-programma worden ondersteund door verschillende materialen die beschikbaar zijn in het Engels, Nederlands, Duits en Spaans en die kunnen worden gedownload (GreenScouts Toolkit) van de [GreenScouts-website](#).

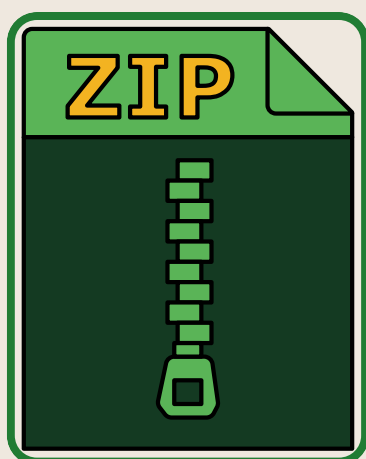

Het **GreenScouts Workshop Curriculum** biedt een inleiding tot het GreenScouts-programma en beschrijft alle 7 activiteiten in detail. Het document is in de eerste plaats bedoeld voor docenten die een GreenScouts-programma willen implementeren en voor trainers die de voorbereidende workshops van fase 1 willen begeleiden.

Het **GreenScouts-handboek** bevat relevante inhoud die aansluit bij de 7 GreenScouts-criteria. Het handboek is ook bedoeld voor trainers, omdat het veel relevante informatie bevat. Studenten mogen het handboek pas na afloop van de workshop krijgen, omdat het een samenvatting bevat van een deel van de inhoud die tijdens de workshop door de studenten moet worden vastgesteld. Het is een belangrijk begeleidingsdocument tijdens fase 2.

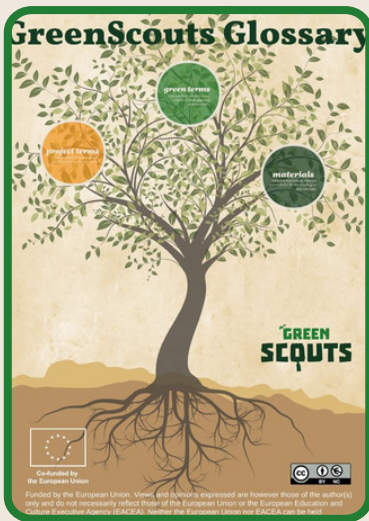
De GreenScouts workshop dia's bieden aanwijzingen voor alle 7 workshopactiviteiten. Docenten kunnen deze gebruiken als basis voor hun workshops en de presentatiedia's naar behoefte aanpassen.

De GreenScouts Toolkit is beschikbaar op de [GreenScouts-website](#) en biedt alle benodigde documenten, bestanden en materialen als zip-bestand om te downloaden (in het Engels, Duits, Nederlands en Spaans).

Het GreenScouts-begeleidingsconcept beschrijft alle mogelijke begeleidingsmechanismen die tijdens fase 2 kunnen worden toegepast. Het is in de eerste plaats bedoeld voor docenten en trainers. Het biedt concrete voorbeelden voor een begeleidingsfase in de praktijk (zoals geïmplementeerd in de GreenScouts-pilots).

De GreenScouts-woordenlijst is een openbare PREZI-presentatie waarin alle termen die relevant zijn voor duurzaamheid worden vermeld en gedefinieerd. Verder bevat het korte samenvattingen van relevante duurzame initiatieven en concepten, evenals links om studenten op weg te helpen met hun onderzoek. Workshopdocenten kunnen de woordenlijst direct in de workshop gebruiken en er ook naar verwijzen tijdens begeleidingsactiviteiten.

Het GreenScouts Overdrachtsconcept (het document dat voor u ligt) is bedoeld voor docenten, duurzaamheidscoördinatoren en curriculumontwikkelaars, maar ook voor, trainers en mentoren die studenten ondersteunen tijdens praktijk gestuurd leren of stages. Het bevat alle informatie die nodig is om een GreenScouts-programma uit te voeren.

HOOFDSTUK 5: CONCLUSIE

Hopelijk heeft dit document u duidelijke instructies en inspirerende aanzetten gegeven om een eigen GreenScouts-programma op uw school of in een andere onderwijssituatie te implementeren. Tot slot willen we graag een korte samenvatting geven van enkele belangrijke factoren in de vorm van een lijst met dingen die u wel en niet moet doen:

TO DO

Integreer het programma in de reguliere lessen om toegankelijkheid en continuïteit te garanderen.

Wijs een gemotiveerde trainer aan die interesse heeft in duurzaamheid.

Gebruik toegankelijke en studentvriendelijke taal in alle materialen.

Gebruik het GreenScouts-handboek, de workshopdia's en de woordenlijst als leidraad voor de uitvoering van het programma.

Zorg ervoor dat docenten zich vertrouwd maken met het GreenScouts-handboek en dit gebruiken tijdens de workshops en de begeleidingsfase.

Zorg ervoor dat de inhoud van de begeleiding aansluit bij het doel dat het programma voor studenten nastreeft. Als van studenten wordt verwacht dat ze verfijnde strategiepresentaties geven, moeten de begeleidingssessies gericht zijn op het ontwikkelen van de daarvoor benodigde vaardigheden.

Zorg ervoor dat de trainers goed voorbereid zijn om het GreenScouts-programma te geven. Er is voldoende materiaal beschikbaar, maar mogelijk moet u aanvullende training geven.

NOT TO DO

Geef de studenten het handboek niet aan het begin van de workshop, omdat het veel oplossingen bevat voor de uitdagingen die in de workshopactiviteiten aan bod komen.

Verwacht niet dat de trainers hun eigen workshopmateriaal voorbereiden en zorg ervoor dat u hen helpt bij het aanpassen van al het programmamateriaal.

Ga er niet vanuit dat het programma alleen door duurzaamheidsexperts kan worden geleid.

Verwacht niet dat trainers het programma zonder enige extra inspanning kunnen uitvoeren. Ze zullen het materiaal moeten aanpassen en zich goed in het onderwerp moeten verdiepen.

Gebruik de verstrekte materialen niet zomaar opnieuw, maar pas alles aan (bijvoorbeeld de gebruikte voorbeelden en links) om ervoor te zorgen dat de inhoud relevant is voor de studenten.

Ga er niet vanuit dat het programma voor iedereen geschikt is en zorg ervoor dat u het aanpast (met name de timing van workshops, begeleidingsactiviteiten en materialen) aan eigen specifieke context en behoeften.

TRANSFER CONCEPT for GreenScouts

**Erasmus+ Cooperation Partnership in
VET: 2023-1-DE02-KA220-VET-000151330**

Project Team:

Akademie für berufliche Bildung
gGmbH (Germany)

Centro Integrado de Formación
Profesional César Manrique (Spain)

FIRDA Stichting voor Beroepsonderwijs,
Volwasseneneducatie en Algemeen
Voortgezet Onderwijs in Friesland en
Flevoland (The Netherlands)

SWIDEAS (Sweden)

TREXIMA (Czech Republic)

**Co-funded by
the European Union**

The GreenScouts project has been funded with the support of the European Commission. The responsibility for the content of this publication is borne solely by the publisher; the Commission is not liable for any further use of the information contained therein.

Firda

Swide s

TREXIMA

ZAMĚŘENO NA ČLOVĚKA